

Przekłady Literatur Słowiańskich

**ZAPROSZENIE NA
MIĘDZYNARODOWĄ KONFERENCJĘ PRZEKŁADOZNAWCZĄ
NA TEMAT
MODERNIZM W PRZEKŁADZIE**

W badaniach nad modernizmem ostatnich kilkunastu lat refleksję nad ponadregionalnymi, ogólnoformacyjnymi znamionami europejskiego modernizmu wyraźnie przeciwważył nurt dociekań komparatystycznych zogniskowanych na lokalnej odrębności, prądowych i terminologicznych antynomiach oraz historyczno-kulturowej specyfice modernizmów regionalnych. „Zwrot transnarodowy”, który w badaniach nad modernizmem ogłosili Douglas Mao i Rebecca L. Walkowitz, nie tylko pozwolił włączyć w obszar uwagi badawczej heterogeniczne tradycje kulturowe, geopolityczne i historyczne, ale także udobitnił rolę przekładu w międzykulturowej ekspansji, cyrkulacji i transformacji modernistycznych idei, prądów, poetyk, stylów i gatunków. Znaczący wzrost zainteresowania problemami przekładu literackiego w badaniach porównawczych nad modernizmem ostatnich lat pozwala zdiagnozować na tym obszarze „zwrot translacyjny”. Przekład ujmowany jest nie tylko jako modus twórczej aktywności i jeden z dyskursów modernistycznej literatury, ale także jako manifestacja modernistycznej wrażliwości i samoświadomości kulturowej, a nawet podstawowa kategoria analityczna zdolna uchwycić specyfikę tej formacji historyczno-kulturowej i artystyczno-ideowej.

„Przekład modernistyczny” chcielibyśmy potraktować nie jako stabilny i wewnętrznie koherentny zespół wyznaczników, ściśle określony typ doświadczeń translatorskich lub zbiór kanonicznych tekstów, lecz raczej jako zestaw pytań i problemów wyłaniających się w różnojęzycznych badaniach porównawczych nad europejskimi modernizmami literackimi i w różnojęzycznych dyskursach przekładoznawczych. Zależy nam przede wszystkim na poszukiwaniu i porównywaniu możliwych odpowiedzi na pytania: „czym jest nowoczesność w przekładzie?”, „na czym polega modernistyczna rewolucja w rozumieniu przekładu?” na terenie różnych literatur narodowych i w odniesieniu do różnych europejskich paradygmatów modernizmu, a nie na budowaniu jednolitej, syntetycznej narracji spójnej z dotychczasowymi,

Przekłady Literatur Słowiańskich

przeważnie angloamerykańskimi propozycjami opisu „przekładu modernistycznego” (m.in. Steven G. Yao, Lawrence Venuti, Roxana Preda). Kluczową kwestią opisu modernizmu jest dla nas, zgodnie z postulatem Włodzimierza Boleckiego, rekonstrukcja wyznaczników nowoczesności jako paradygmatu obejmującego zjawiska nie tylko różnorodne i odmienne, ale także zasadniczo przeciwstawne i wykluczające się.

Celem konferencji jest konfrontacja różnych sposobów rozumienia i teoretyzowania „nowoczesności w przekładzie” oraz różnorodnych modernistycznych praktyk przekładowych. Chcielibyśmy, by rozpoznania płynące z badań nad modernizmami w literaturach wschodnio-, środkowo- i południowo europejskich pozwoliły zrównoważyć i zrewidować dotychczasową charakterystykę „przekładu modernistycznego” z perspektywy modernizmu angloamerykańskiego.

Zapraszamy do refleksji i dyskusji nad następującymi zagadnieniami:

- rola przekładu literackiego w międzykulturowej ekspansji, cyrkulacji i transformacji modernistycznych idei, prądów, poetyk, stylów, gatunków, postaw twórczych, tematów,
- przekład literacki jako integralna część modernistycznego programu artystycznej innowacji i kulturowej odnowy,
- arcydzieła modernizmu literackiego w przekładzie,
- realizacje modernistycznych idei i założeń artystycznych w przekładzie,
- poetyki modernistyczne w przekładzie (poetyka historyczna przekładu),
- modernistyczne modele przekładu literackiego i style translatorskie (poetyka, semantyka i retoryka przekładu),
- modernistyczne koncepcje przekładu literackiego (teoria, sformułowana i implikowana poetyka przekładu, krytyka przekładu literackiego),
- wyznaczniki „nowoczesności w przekładzie” wobec różnych paradygmatów modernizmu w literaturach narodowych,
- modernistyczny imperatyw inwencyjności w przekładzie (zagadnienia przekładu eksperymentalnego),

Przekłady Literatur Słowiańskich

- definicja, zakres, walory operacyjne pojęcia „przekład modernistyczny”; kryteria definiowania „nowoczesności” w przekładzie,
- przekład jako technika konstrukcyjna, chwyt kompozycyjny, strategia konceptualna, temat lub tryb lektury oryginalnej modernistycznej twórczości literackiej; zagadnienia wielojęzyczności w utworze literackim,
- przekład jako manifestacja samowiedzy kulturowej, krytycznej samoświadomości i wrażliwości artystycznej modernizmu,
- przekład jako metakategoria analityczna w badaniach porównawczych nad europejskim modernizmem,
- teoretyczne języki opisu „przekładu modernistycznego” w przekładoznawstwie literacko-kulturowym.

Pozostajemy otwarci również na inne propozycje badawcze, związane z problematyką modernizmu w przekładzie literackim.

Zaproszenie kierujemy do przekładoznawców, kulturoznawców i literaturoznawców zainteresowanych problematyką przekładu modernistycznego w różnych językach i literaturach europejskich – nie tylko słowiańskich.

Szczegóły dotyczące opłaty konferencyjnej oraz miejsca i terminu obrad (planujemy maj 2020 roku) prześlemy osobom zainteresowanym udziałem w konferencji. Zgłoszenia prosimy przysyłać na adres: tamara.brzostowska@ibl.waw.pl oraz leszek.malczak@us.edu.pl.

dr hab. prof. IBL PAN Tamara Brzostowska-Tereszkiewicz

Komitet Organizacyjno-Programowy Konferencji:

dr hab. prof. IBL PAN Tamara Brzostowska-Tereszkiewicz

prof. em. dr hab. Bożena Tokarz

dr hab. Leszek Małczak

dr Marta Buczek

dr Monika Gawlak

dr Katarzyna Majdzik Papić